

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/316/2015
Identifikačné číslo spisu: 2513212051
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:2513212051.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa U. C., bývajúceho v S., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby Leopoldov, Gucmanova č. 19/670, zastúpeného JUDr. Luciou Anovčinovou, advokátkou v Bratislave, Štefánikova č. 5, proti odporcovi T. W. bývajúcemu v B., t.č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a v Ústave na výkon väzby Leopoldov, Gucmanova č. 19/670, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 16 C 166/2013, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 21. júla 2014 sp.zn. 11 Co 717/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II uznesením z 29. apríla 2014 č.k. 16 C 166/2013-50 navrhovateľovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd prvého stupňa s poukazom na § 138 ods. 1 O.s.p. po posúdení celkových osobných, majetkových a zárobkových pomerov navrhovateľa, a to aj vo vzťahu k výške súdneho poplatku za návrh uzavrel, že u navrhovateľa nie sú splnené podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že navrhovateľ nie je bez akéhokoľvek príjmu, pretože minimálne od marca 2008 je pracovne zaradený a je poberateľom odmeny za vykonanú prácu, čo mu umožňovalo vytvoriť si určitú finančnú rezervu na úhradu jednorazového, hoci aj nepredvídateľného výdavku. Zaplatenie súdneho poplatku nie je otázkou krátkodobého časového intervalu, ale spravidla dlhšieho časového úseku v rámci prípravy na súdne konanie, a preto jeho zaplatenie nie je možné viazať len na jednomesačný príjem. Výška súdneho poplatku za podaný návrh na začatie konania nepredstavuje takú sumu, ktorej zaplatenie nie je možné spravodlivo od navrhovateľa požadovať bez toho, aby bola ohrozená jeho výživa a uspokojenie základných potrieb.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Košiciach uznesením z 21. júla 2014 sp.zn.11 Co 717/2014 potvrdil napadnuté uznesenie. Preskúmaním veci v odvolacom konaní dospel k záveru, že rozhodnutie

súdu prvého stupňa je vecne správne, keďže súd prvého stupňa pri rozhodovaní o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vychádzal dôsledne z § 138 ods. 1 O.s.p. a uvedených zásad a dospel k správneému záveru, že osobné a majetkové pomery navrhovateľa neodôvodňujú, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. K jeho odvolacím námietkam poznamenal, že z hľadiska zásad súdnej praxe pri posudzovaní pomerov žiadateľa o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nie sú rozhodujúce len jeho súčasné príjmy, ale aj príjmy za predchádzajúce obdobie, z ktorých si pri riadnom hospodárení mohol vytvoriť peňažnú rezervu na zaplatenie jednorazových výdavkov, akým sú aj súdne poplatky v konaní. Vzhľadom na uvedené aj podľa názoru odvolacieho súdu osobné a majetkové pomery navrhovateľa neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a navrhovateľ môže súdny poplatok zaplatiť bez toho, aby bolo vážne ohrozené uspokojenie jeho základných životných potrieb, preto z uvedených dôvodov napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol navrhovateľ dovolaním, v ktorom navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov oboch stupňov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poznamenal, že tým, že nebol oslobodený od zaplatenia súdnych poplatkov v plnom rozsahu mu bol, vzhľadom na jeho finančnú situáciu, upretý prístup k súdu v plnom rozsahu. K odňatiu možnosti konať pred súdom došlo podľa jeho názoru aj tým, že odvolací súd riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie. Ďalej poukázal na skutočnosť, že odvolací súd nedostatočne zistil skutkový stav a následne vec nesprávne právne posúdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (pozn. dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutie z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodiť z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd

ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Vády konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. navrhovateľ nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva. Dovolateľ v dovolaní výslovne namietal vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že pri rozhodovaní o ním podanej žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť pred súdom konať.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu týchto práv dochádza v dôsledku nesprávneho - zákon sa priečiaceho procesného postupu súdu, ktorým je účastník vylúčený z ich realizácie.

Činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy (v danom prípade § 138 ods. 1 O.s.p. a § 30 O.s.p.), na základe čoho dospieva k záveru, či sa právo prizná alebo neprizná, sa označuje ako právne posudzovanie veci. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval). Samotným právnym posúdením veci ale nemôže dôjsť k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať, lebo právnym posúdením veci sa mu neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Z tohto dôvodu je právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov považované (len) za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorý ale sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 102/2004, sp.zn. 2 Cdo 282/2006, sp.zn. 3 Cdo 174/2005 a sp.zn. 4 Cdo 165/2003).

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov, dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nebola navrhovateľovi odňatá možnosť pred súdom konať. Tento záver vyplýva z toho, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre oslobodenie od súdneho poplatku). Pokiaľ by sa aj prípadne súd pri rozhodovaní (posudzovaní tejto otázky) dopustil omylu v aplikácii práva, mal by jeho postup za následok nesprávne rozhodnutie, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

V prejednávanej veci zo spisu nevyplýva, že by sa súdy dopustili porušenia procesných oprávnení navrhovateľa majúcich za následok odňatie mu možnosti pred súdom konať; obsah spisu nedáva podklad pre záver, že mu nepriznali oslobodenie od súdnych poplatkov, hoci pre to boli dané procesné predpoklady. Z tohto dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci postup súdov nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv navrhovateľa v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Neopodstatnené je aj tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa však nevyžaduje, aby na každý argument strany, a to taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Iba ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani v. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis v. Grécko z 29. mája 1997; Higgins v. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako treba poukázať aj na zhodnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. nález zo 16. septembra 2003 sp.zn. III. ÚS 119/03, uznesenie z 3. júla 2003 sp.zn. IV. ÚS 115/03).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť postupu súdu prvého stupňa v o veci

nepriznania oslobodenia od súdneho poplatku a uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami dovolateľa uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky rozhodujúce pre posúdenie správnosti nepriznania oslobodenia od súdneho poplatku. Odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel ani význam, preto jeho rozhodnutie nemožno považovať za neodôvodnené. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

Na základe vyššie uvedených dôvodov, dovolací súd dospel k záveru, že postupom odvolacieho súdu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom.

Pokiaľ navrhovateľ v dovolaní napádal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

Keďže procesná prípustnosť dovolania navrhovateľa proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa nevyplýva ani z § 239, ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol toto jeho dovolanie ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne nevznikli a odporca si ich ani neuplatňoval.

O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.